

**PODSUMOWANIE
STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA 2030**

Kraków, 11.09.2017 r.

I. Wstęp

Art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, ze zm., dalej: UOOŚ) nakłada obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dalej: OOS) projektów, polityk, strategii, planów lub programów. Zgodnie z ww. ustawą, Urząd Miasta Krakowa poddał procedurze strategicznej OOS projekt Strategii Rozwoju Krakowa 2030 (dalej: SRK). Procedura ta obejmowała następujące elementy:

- 1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko:
 - stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (pismo z dnia 26.02.2015 r., znak: OO.411.1.1.2015.JJ),
 - stanowisko Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie (pismo z dnia 26.02.2015 r., znak: NS.9022.10.23.2015);
- 2) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- 3) wyrażenie opinii w ramach strategicznej OOS:
 - opinia Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie (pismo z dnia 02.07.2015 r., znak: NS.9022.10.108.2015),
 - opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (pismo z dnia 07.07.2015 r., znak: OO.410.1.29.2015.JJ);
- 4) prace nad treścią SRK, związane głównie z redakcją dokumentu oraz z uwzględnieniem uwag ww. organów wyrażonych w ramach ww. opinii; na etapie ww. prac oraz po ich zakończeniu zwrócono się do ww. organów z wnioskami o stwierdzenie możliwości odstąpienia od ponownego przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla zmodyfikowanych dokumentów:
 - Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Krakowie wyraził stanowiska na temat braku potrzeby przeprowadzania ponownej OOS (stanowiska: z dnia 29.12.2016 r., znak: NS.9022.10.250.2016 oraz z dnia 01.08.2017 r., znak: NS.9022.10.361.2017),
 - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie wyraził stanowiska na temat braku potrzeby przeprowadzania ponownej OOS (stanowiska: z dnia 24.10.2016 r., znak: OO.410.1.72.2016.JJ oraz z dnia 01.08.2017 r., znak: OO.410.1.110.2017.MaS);
- 5) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu (podanie stosownych informacji o strategicznej OOS do publicznej wiadomości, zapewnienie możliwości zapoznania się z dokumentacją, zapewnienie możliwości składania uwag i wniosków).

Uzgodnienia i opinie, o których mowa w pkt. 1, 3 i 4, stanowią załącznik do niniejszego dokumentu.

Według art. 55 ust. 3 UOOŚ, do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 2) opinie właściwych organów,
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski,
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Niniejsze podsumowanie wraz z załącznikami spełnia również wymagania wynikające z art. 42 pkt. 2 UOOŚ w stosunku do uzasadnienia zawierającego informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

II. Wykonane działania w zakresie zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa

II.1. Podanie do publicznej wiadomości informacji o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Urząd Miasta Krakowa zapewnił możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w art. 39 ust.1 UOOŚ, tzn. podał do publicznej wiadomości informację o:

- przeprowadzaniu strategicznej OOS,
- możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym została ona wyłożona do wglądu,
- możliwości składania uwag i wniosków w terminie od 07.08.2017 r. do 27.08.2017 r.,
- sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie termin ich składania.

Podanie informacji do publicznej wiadomości nastąpiło poprzez:

- 1) udostępnienie informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta Krakowa (w Biuletynie Informacji Publicznej) oraz na stronie internetowej dedykowanej projektowi SRK,
- 2) ogłoszenie informacji, w sposób zwyczajowo przyjęty, w siedzibie Urzędu Miasta Krakowa,
- 3) zamieszczenie w dniu 07.08.2017 r. oraz 14.08.2017 r. w dzienniku prasowym „Gazeta Wyborcza” zawiadomienia o przystąpieniu do konsultacji społecznych.

II.2. Terminy i sposoby wnoszenia uwag i wniosków

W terminie od 07.08.2017 r. do 27.08.2017 r. Urząd Miasta Krakowa zapewnił możliwość składania uwag i wniosków w następujący sposób:

- pisemnej (na adres Urzędu Miasta Krakowa – Wydziału Rozwoju Miasta),
- elektronicznej na adres e-mail: wr.umk@um.krakow.pl.

III. Uzasadnienia wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Proponowane ustalenia SRK nie doprowadzą do wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko. W związku z tym proponowanie alternatywnych sposobów osiągnięcia celów strategicznych nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i merytorycznego punktu widzenia. Ponadto, strategiczny charakter dokumentu nie pozwala na skonkretyzowane i precyzyjne określenie działań alternatywnych dla priorytetów, działań i przedsięwzięć strategicznych.

Przez pojęcie rozwiązań alternatywnych należy rozumieć opcję podejmowania innych działań niż pierwotnie planowane, np. o innym charakterze czy skali, ale zapewniających osiągnięcie pierwotnego nadrzędnego celu lub osiągnięcia założonych poziomów wskaźników rezultatu, ale też opcję nie podejmowania danego działania lub nawet modyfikacji celu. Analiza alternatywnych rozwiązań może być zatem prowadzona w odniesieniu do:

- alternatywnych sposobów osiągnięcia celów,
- alternatywnych lokalizacji dla zamierzeń niezbędnych dla osiągnięcia celów ,
- alternatywnej skali przedsięwzięcia i sposobów jego realizacji oraz eksploatacji.

Możliwości analityczne w powyższych kwestiach są determinowane stopniem szczegółowości dokumentu poddawanego ocenie. Jeżeli w SRK nie określa się precyzyjnie ani lokalizacji, ani skali, ani listy przewidywanych do realizacji projektów stanowiących wyraz realizacji SRK, to analiza alternatyw sprowadzać się może jedynie do przeglądu planowanych kierunków działań oraz instrumentów realizacyjnych, w kontekście ich skutków środowiskowych.

Z uwagi na fakt, że SRK nie wskazuje listy konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych (przedsięwzięć w rozumieniu UOOS), a jedynie strategiczne obszary działań, przeprowadzenie szczegółowej analizy alternatyw jest w tej sytuacji w zasadzie niemożliwe. Należy w związku z tym przypomnieć, że Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wskazuje na potrzebę omawiania „rozsądnych alternatyw” budowanych na podstawie analizy informacji, które mogą być „racjonalnie wymagane” lub wskazania, dlaczego takie alternatywy nie mogły być sformułowane. Obowiązek zidentyfikowania, opisanie i oszacowanie rozsądnych rozwiązań alternatywnych musi być odczytywany w kontekście celu dyrektywy, który polega na dopilnowaniu, że wpływ realizacji planów

i programów jest uwzględniony podczas przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem. Tekst dyrektywy nie precyzuje, co rozumie się pod pojęciem rozsądnego rozwiązania alternatywnego wobec planu lub programu: czy chodzi o alternatywne plany lub programy, czy o alternatywne rozwiązania w ramach planu lub programu. W praktyce różne rozwiązania alternatywne w ramach danego planu na ogół będą podlegały ocenie (np. różne mechanizmy zagospodarowania odpadów w ramach planu gospodarowania odpadami bądź różne sposoby zagospodarowania obszaru w ramach np. planu zagospodarowania przestrzennego). Alternatywne rozwiązanie może zatem stanowić inny sposób osiągnięcia celów planu lub programu.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań inwestycyjnych silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne kierując się w miarę możliwości tym, by wybrać wariant najbardziej korzystny dla środowiska. Jako warianty alternatywne przedsięwzięć (ale nie dokumentów strategicznych) można rozważać: warianty lokalizacyjne, warianty konstrukcyjne, techniczne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant odstąpienia od realizacji przedsięwzięcia. Projekt SRK nie stwarza bezpośrednio ram dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem nie wskazuje konkretnych projektów do realizacji, a tym samym – ich lokalizacji, zakresu i charakteru. To z kolei uniemożliwia przeprowadzenie analizy ich możliwych racjonalnych wariantów alternatywnych.

Warto również podkreślić, iż najgorszym wariantem byłoby odstąpienie od przyjęcia i rzeczywistego wdrożenia ustaleń SRK.

Natomiast trzeba zauważyć, iż kilkuletni okres prac nad projektem SRK obfitował w wiele pomysłów, idei, koncepcji i zaleceń, które były rozważane w ramach organu opracowującego projekt dokumentu. Działania te doprowadziły do wypracowania takiej jego wersji, która stanowi adekwatną odpowiedź na strategiczne wyzwania w zakresie ochrony środowiska oraz w pełni uwzględnia politykę ekologiczną szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

IV. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Analiza przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

1. Cele i zadania realizacyjne projektu SRK nie kolidują z polityką ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, natomiast w znacznej części mogą sprzyjać jej wdrażaniu w pośredni lub bezpośredni sposób.
2. Ustalenia SRK nie generują negatywnego oddziaływania na środowisko.

3. Wariantem niekorzystnym dla środowiska byłoby odstąpienie od realizacji SRK. Byłoby to utracenie szansy na kreowanie prośrodowiskowej polityki Krakowa w sposób sprzyjający realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.
4. Istnieje możliwość zastosowania rozwiązań, dzięki którym realizacja SRK przyczyni się w jeszcze wyższym stopniu do wdrażania polityki zrównoważonego rozwoju i zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony środowiska na etapie realizacji ustaleń Strategii. W związku z powyższym proponuje się następujące rozwiązania:
 1. Szersze uwzględnienie zagadnień związanych ze stosowaniem tzw. zielonych zamówień publicznych.
 2. Zapisanie w SRK zdecydowanej deklaracji wskazującej na to, że projekty będące realizacją Strategii muszą być zgodne z przepisami o ochronie środowiska (przykładowo: „Projekty, które będą stanowiły wyraz realizacji niniejszego Programu, muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i wspólnotowymi o ochronie środowiska”).Odstąpienie od zastosowania powyższych rekomendacji nie będzie oznaczało, że realizacja dokumentu koliduje z polityką ochrony środowiska.
5. Z uwagi na fakt, że SRK będzie wdrażana równocześnie z Programem ochrony środowiska, w którym określono system monitorowania polityki ekologicznej miasta na stan środowiska, stwierdzono iż nie ma potrzeby tworzenia dodatkowego rozbudowanego systemu monitorowania środowiskowych aspektów związanych z wdrażaniem SRK.
6. Wobec powyższego, w prognozie dokonano rekomendacji w zakresie przyjęcia i wdrożenia Strategii Rozwoju Krakowa 2030.

V. Opinie organów zaangażowanych w SOOŚ

W toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zwrócono się do odpowiednich organów administracji publicznej z wnioskiem o wyrażenie opinii w ramach strategicznej OOŚ. Organy te wyraziły następujące stanowiska:

1. Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Krakowie w piśmie z dnia 02.07.2015. r. (znak: NS.9022.10.108.2015) wyraził pozytywną opinię na temat projektu SRK oraz prognozy oddziaływania na środowisko.
2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie w piśmie z dnia 07.07.2015 r., (znak: OO.410.1.29.2015.JJ) wyraził pozytywną opinię na temat projektu SRK oraz prognozy oddziaływania na środowisko. RDOŚ wskazał jednak, że istnieje możliwość udoskonalenia SRK poprzez rozbudowanie zapisów na temat strategicznego podejścia do zarządzania ochroną przyrody (w tym – zieleni miejskiej) w mieście.

Po otrzymaniu ww. stanowisk kontynuowane były prace nad treścią SRK. Ich charakter był związany głównie z:

- 1) uwzględnieniem ustaleń dokonanych w wyniku dialogu społecznego

- 2) uwzględnieniem sugestii RDOŚ na temat możliwości udoskonalenia ustaleń SRK w odniesieniu do systemu zarządzania ochroną przyrody w mieście;
- 3) pracami redakcyjnymi.

Na etapie ww. prac oraz po ich zakończeniu zwrócono się do ww. organów z wnioskami o stwierdzenie możliwości odstąpienia od ponownego przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla zmodyfikowanych dokumentów. Organy te stwierdziły brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej OOS:

- Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Krakowie wyraził stanowiska w pismach: z dnia 29.12.2016 r. (znak: NS.9022.10.250.2016) oraz z dnia 01.08.2017 r. (znak: NS.9022.10.361.2017),
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie wyraził w pismach: z dnia 24.10.2016 r. (znak: OO.410.1.72.2016.JJ) oraz z dnia 01.08.2017 r. (znak: OO.410.1.110.2017.MaS).

VI. Zgłoszone uwagi i wnioski

W ramach konsultacji społecznych złożono liczne uwagi i wnioski, które następnie poddano analizie prawnej i merytorycznej. Treść uwag, które wpłynęły w wyznaczonym terminie, wraz z wstępnym zarysem sposobu ich uwzględnienia, została przedstawiona w tabeli, która stanowi załącznik do niniejszego dokumentu.

VII. Ustalenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko

Realizacja ocenianego dokumentu nie wywoła oddziaływań środowiskowych o charakterze transgranicznym, w związku z czym nie przeprowadzono transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

VIII. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji ustaleń SRK

Strategia będzie głównym dokumentem strategicznym Krakowa. Przy każdym z jej celów operacyjnych przedstawiono „wskaźniki / mierniki celu”. Spośród tych, które bezpośrednio będą dotyczyć aspektów środowiskowych, wymienić należy:

- udział poszczególnych typów przestrzeni funkcjonalnej (ulice, place, parki, zieleńce, wody powierzchniowe, lasy) w całkowitej powierzchni miasta,

- liczba zlikwidowanych palenisk na paliwo stałe,
- poziom zanieczyszczeń PM10, benzo(a)pirenem i tlenkami azotu NO_x (ng/m³),
- powierzchnia terenów zielonych w Krakowie do powierzchni Krakowa ogółem,
- udział segregowanych odpadów komunalnych w odpadach odebranych ogółem.

Z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* wynika, że miasto powinno mieć opracowany Program ochrony środowiska, ponadto cyklicznie powinien być sporządzany raport z jego wdrażania. Miasto Kraków spełnia prawny obowiązek w tym zakresie. Niezależnie od powyższego, podejmowane są dodatkowe inicjatywy Urzędu Miasta Krakowa w zakresie strategicznego zarządzania ochroną środowiska, czego wyrazem są plany i programy sektorowe, w tym narzędzia dotyczące gospodarki komunalnej i planowania przestrzennego.

SRK i Program będą wdrażane równocześnie z takim samym priorytetem, a ich wzajemne ustalenia są spójne, komplementarne i synergiczne.

W tym kontekście należy podkreślić, że Program ochrony środowiska dla Miasta Krakowa przedstawia propozycje systemu monitorowania w zakresie ochrony i stanu środowiska naturalnego. Monitorowanie wdrażania Programu będzie wystarczającym narzędziem pokazującym, czy i ew. jak reaguje środowisko na skutki realizacji dokumentów strategicznych (w tym – ocenianej SRK). W przypadku stwierdzenia, że skuteczność Programu ochrony środowiska jest nieodpowiednia, może nastąpić konieczność zaostżenia zapisów dokumentów strategicznych pod kątem większego uwzględnienia wymagań ochrony środowiska (np. poprzez nadanie im wyjątkowego priorytetu).

IX. Podsumowanie

Przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko pozwoliła na udoskonalenie ocenianego dokumentu. Pozwala to na stwierdzenie, że SRK znacznie przyczyni się do podwyższenia standardów ochrony środowiska oraz wzmocni międzynarodową, krajową i regionalną politykę ekologiczną.